

Tenta med svarsindikationer till Patentombudsnämndens juridiska kunskapsprov avseende svensk rätt (delprov för auktorisation) som gick 15 november 2011

Fråga

Anders, som är anställd ingenjör hos *VerktogsProffsen AB* har tagit fram en ny typ av såg, den s.k. xt-sågen. Det unika med sågen är dess tandning. Sågen kan användas både som handverktyg och i maskiner. *Anders* anmäler uppfinningen till sin närmaste chef och efter fem månader söker företaget svenskt patent på sågen, som är avsedd att användas i byggnadssektorn. *Patent- och Registreringsverket* (PRV) upptäcker omedelbart att det redan finns en tidigare inlämnad patentansökan på ett liknande tandat verktyg, inlämnad av *Anders* två dagar innan företaget lämnade in sin ansökan!

a) Vilken betydelse kan den tidigare inlämnade patentansökan få för *VerktogsProffsen AB*:s möjlighet att erhålla patent på verktyget? Motivera med angivande av lagrum! (10 poäng max)

SVARSINDIKATION: Patent meddelas endast på en uppfinning som är ny i förhållande till vad som blivit känt dagen före patentansökan (2 § 1 st. PL). Som känd betraktas en uppfinning som beskrivs i en tidigare i Sverige ingiven patentansökan, om denna sedermera blir allmänt tillgänglig (2 § 2 st. PL, jfr med 22 § PL). Det innebär att innehållet i *Anders* tidigare inlämnade patentansökan skall betraktas vid nyhetsprövningen av *Verktogsproffsen AB*:s uppfinning, dvs. anses ingå i teknikens ståndpunkt, förutsatt att *Anders* ansökan sedermera blir allmänt tillgänglig. Däremot skall en sådan ineliggande patentansökan inte anses ingå i teknikens ståndpunkt vid bedömningen av uppfinningshöjd (2 § 2 st. PL). Efter arton månader från den dag då patentansökan gjordes skall handlingarna hållas tillgängliga för var och en (22 § 2 st. PL).

Om vi utgår från att den tidigare inlämnade ansökan från *Anders* har eller kommer att hållas allmänt tillgänglig i enlighet med 22 § PL, så utgör den ett nyhetshinder under förutsättning att *Verktogsproffsen AB*:s patentansökan helt överensstämmer med uppfinningen enligt *Anders* ansökan. Skiljer sig särdragen i ett patentkrav i *VerktogsProffsen AB*:s ansökan från *Anders* ansökan så föreligger inte nyhetshinder. Det framgår av uppgiften att den tidigare ansökan från *Anders* avser ett "liknande" men ej identiskt verktyg. Även om uppgifterna är otillräckliga så tyder det på att nyhetskravet ändå är uppfyllt. Eftersom man inte skall ta hänsyn till den tidigare ansökan vid bedömningen av uppfinningshöjd, så föreligger inte något hinder i den delen.

b) Hur kan *VerktogsProffsen AB* agera rättsligt för att hävda sin rätt till uppfinningen? Ange vilka fördelar respektive nackdelar som ur bolagets synvinkel kan finnas med olika tillvägagångssätt. Motivera och hänvisa till lagrum. (20 poäng max)

SVARSINDIKATION: Eftersom *Anders* är anställd hos *VerktogsProffsen AB*, så har företaget en rätt till uppfinningen enligt antingen lagen om arbetstagares uppfinningar (LAU) eller kollektivavtal (Uppfinnaravtalet).

Enligt LAU, beroende på Anders arbetsuppgifter kan arbetsgivaren antingen förvärva en ensamrätt till uppfinningen eller bara en enkel licensrätt (se 3 § LAU), medan arbetsgivaren enligt kollektivavtalet alltid erhåller en ensamrätt till uppfinningen, oavsett om det är fråga om en A- eller B-uppfinning (se 3 § Uppfinnaravtalet).

Om VerktygsProffsen AB har med stöd av LAU eller kollektivavtal en ensamrätt till uppfinningen, kan VerktygsProffsen AB under ansökningsförfarandet i PRV framställa ett yrkande om att ansökan skall överföras till bolaget på den grunden att VerktygsProffsen AB har bättre rätt till uppfinningen än Maskina AB (18 § PL, jfr 17 § PL). VerktygsProffsen AB kan alternativt välja att väcka talan mot Maskina AB vid Stockholms tingsrätt om fastställande av att bolaget har bättre rätt till uppfinningen än Maskina AB med åberopande av samma grunder (13 kap. 2 § RB). Ett annat alternativ för VerktygsProffsen AB är att väcka en fullgörelsetalan om att Maskina AB ska förpliktas att överföra ansökan till bolaget på grund av bättre rätt (13 kap. 1 § RB).

Om patent beviljats på uppfinningen kan VerktygsProffsen AB väcka talan vid Stockholms TR (inom viss tid), och yrka att patentet ska överföras till VerktygsProffsen AB på grund av bättre rätt (53 § PL). Alternativt kan VerktygsProffsen AB välja att väcka talan vid tingsrätten om fastställande av att bolaget har bättre rätt till uppfinningen än Maskina AB med åberopande av samma grunder (13 kap. 2 § RB).

Om ansökan om patent beviljats kan VerktygsProffsen AB i stället välja att invända mot patentet och yrka att det upphävs på den grunden att det beviljats annan än den berättigade, eftersom uppfinnarens rätt övergått till bolaget (25 § och 1 § 1 st. PL). I denna situation kan VerktygsProffsen AB alternativt välja att väcka en ogiltighetstalan vid tingsrätten och yrka att patentet ska upphävas på den grunden att det meddelats någon annan än den som har rätt att få patentet (52 § 5 st. PL).

VerktygsProffsen AB, som i nuläget har erhållit patent i Sverige på xt-sågen, upptäcker att det konkurrerande företaget *Maskina AB*, där *Anders* numera är anställd, importerar exakta kopior av sågen som är skyddat i enlighet med kraven i *VerktygsProffsen AB*:s patent i Sverige. Verktygen importeras till Sverige dels från Tyskland dels från USA där de tillverkas av företaget *Tool Inc*. De importerade verktygen är så pass billiga att de går att sälja med en stor vinstmarginal även i Sverige.

c) Kan VerktygsProffsen AB stoppa Tool Inc:s tillverkning av sågen eller Maskina AB:s import av dessa till Sverige? Motivera med angivande av lagrum! (10 poäng max)

SVARSINDIKATION: Eftersom VerktygsProffsen AB endast endast har beviljats svenskt patent så finns inget skydd mot att andra företag tillverkar motsvarande verktyg i andra länder där det saknas patenträttsligt skydd. Tillverkningen som utförs av Tool Inc i Tyskland och USA kan alltså inte vara intrång i VerktygsProffsen AB:s svenska patent.

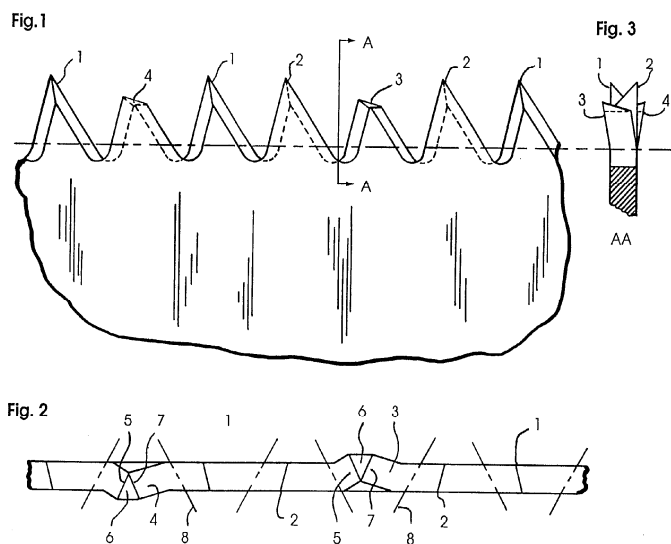
Däremot ger det svenska patentet skydd mot import av den patenterade produkten, Maskina AB:s import av verktygen kan alltså utgöra patentintrång (se 3 § PL).

Eftersom de importerade verktygen uppges vara exakta kopior av de verktyg som är skyddade i enlighet med VerktögsProffsen AB:s patent så kan man enligt min mening utgå från att det föreligger ett patentintrång, det behövs således ingen större utredning i patentintrångsfrågan.

Maskina AB, där Anders som sagt är anställd, upphör med sin import av xt-sågen, men påbörjar istället egen tillverkning och försäljning av en såg i Sverige. Det sker trots *Verktögsproffsens* ovannämnda svenska patent, vars självständiga krav lyder:

”1. Sågblad för sågning av trä innefattande skrapptänder och rivtänder och mellan dem tandluckor, k ä n n e t e c k n a t av att skrapptänderna (3,4) är skränkta ömsevis höger och vänster, har fasade framkanter och bakkanter och har en toppyta (6), och att rivtänderna (1,2) är oskränkta, har fasade framkanter och bakkanter, har skarpa spetsar som ligger ömsevis på höger och vänster sida och är högre än skrapptänderna redan före skränkningen.”

Nedanstående figurer finns i patentet

467
489

Anledningen till att *Maskina AB* trots patentet tillverkar och säljer sin såg i Sverige är att skrapptänderna i deras såg är skränkta (dvs. vikta), två åt vänster, två åt höger, etc. Anders menar därmed att särdraget som inleder den tredje raden i kravet, ”ömsevis”, inte är uppfyllt, vilket enligt Anders betyder att *Maskina AB:s* såg inte gör intrång.

Det nya i *Verktogsproffsens* patent var inte skränkningen av skrap-tänderna, utan att rivtänderna (1,2) var högre än skrap-tänderna (3,4) redan före skränkningen. Tidigare sågblad hade lika höga skrap- och rivtänder före skränkningen. Patentbeskrivningen förklarar att rivtänder som är högre än skrap-tänderna effektiviserar sågprocessen. Den effekten finns också i Maskina AB:s sågblad.

I Svenska Akademiens ordlista (1973) finns följande angivet under uppslagsordet "SKRÄNK":

tekn. att (med jämna mellanrum) böja tänderna på såg snett utåt ömsom åt ena, ömsom åt andra sidan (för att förhindra att sågtänderna fastna); vanl. med obj. betecknande dels sågtand, dels såg(blad). VetAH 1769, s. 23 (med avs. på sågblad). Genom att skränka tänderna, d. v. s. utböja hvarannan tand något litet åt höger och hvarannan åt venster, . . . (åstadkommes på träsågar) att bladet under sågningen får mera svängrum.

d) När *Maskina AB* mottar ett varningsbrev från *Verktogsproffsen* blir Anders som arbetar på *Maskina AB* lite orolig och ber dig att kommentera intrångsriskerna. Gör en bedömning om *Maskina AB*:s såg gör intrång i *Verktogsproffsens* svenska patent och specificera vilken ytterligare information som eventuellt behövs från Anders för att bättre kunna bedöma intrångsfrågan. Motivera med angivande av lagrum! (max 30 poäng)

SVARSINDIKATION: Patentkravet ifråga är ett s.k. produktkrav. Intrång sker då enligt 3 § patentlagen, bl.a. genom tillverkning. Det enskilda patentets skyddsomfång bestäms av patentkravet, 39§ PL. Tolkningen utifrån 39 § patentlagen sker i två steg dels tolkning av hur en fackman hade förstått kravets lydelse/innebörd, tekniskt sett. I ett andra steg prövas om det eventuellt finns ett skydd därutöver, ett så kallat ekvivalensskydd. Det Protocol on the interpretation of Article 69 EPC, som gäller motsvarande stadgande för europeiska patent anger att patentkrav varken ska tolkas bokstavligen eller rent funktionellt; det rätta är att finna en medelväg som ger tredje man rättssäkerhet och patenthavaren ett rimligt skydd. Den svenska modellen för kravtolkning anses följa denna medelväg, men det är alltid viktigt att hålla i minnet att nämnda medelväg är syftet med kravtolkningen.

Vid bestämning av intrång enligt kravets ordalydelse har det ingen betydelse vilka bestämmelser i patentkravet som var nya eller befanns ha uppfinningshöjd, dvs. om bestämmelserna fanns i ingressen eller i den kännetecknande delen. Förutsatt att det ej råder tvistighet om huruvida Maskinas såg innehåller övriga särdrag enligt patentkravet än det nämnda "skränkt ömsevis", är den väsentliga frågan huruvida Maskinas skrap-tänder som är skränka parvis faller under patentkravets "ömsevis".

Utgångspunkten är, som sagt, att kraven tolkas utifrån en normal fackmannamässig bedömning och domstolen kan här läsa hur termen definieras i t.ex. ett tekniskt uppslagsverk. Det refererade SAOL ger härvidlag inget entydigt svar. Den tekniska beskrivningen i SAOL anger "med jämna mellanrum böja tänderna" och med denna tolkning får Maskinas parvisa skränkning eventuellt anses falla. Å andra sidan anges också med referens till VetAH 1769 s. 23 "hvarannan tand något litet" varvid en sådan tolkning av kravet skulle innebära att

Maskinas parvisa skränkning inte gjorde intrång. Jag skulle be Anders att undersöka om det finns ytterligare litteraturuttalanden om vad skränkt ömsevis skulle betyda för en fackman.

I vilket fall som helst ska för kravets tolkning ledning hämtas från beskrivningen, 39§ PL. Man måste därför noggrant läsa beskrivningen för att där se ifall ledning kan finnas av vad VP avsett med nämnda bestämning. Förekommer termen där, kan beskrivningens definition övertrumfa ordboksdefinitioner, t.ex. SAOL.

Ekvivalens

Om Maskina ifrågasätter direkt patentintrång enligt ovan är det sannolikt att VP kommer att hävda intrång genom ekvivalens. Ekvivalens har stöd i svensk rätt, men har numera också visst stöd i EPC via Protocol on the interpretation of Article 69 EPC som säger att ”due account... to equivalents...”. Om den huvudsakliga idén i patentet utnyttjas av Maskina så är det ändå inte patentintrång om något av nedanstående kriterier inte är uppfyllda.

Jag antar att Maskinas såg uppfyller nämnda syfte med den parvisa skränkningen nämligen att förhindra att sågtänderna fastnar genom att sågbladet får mer utrymme (I brist på annan information har här antagits att det I SAOL nämnda syftet är korrekt). En analys av ekvivalens förutsätter alltså då att följande hinder I-VI mot ekvivalens ej föreligger:

I: Maskina kan argumentera att patentet utgör en enkel konstruktionslösning – en sådan får ett smalt skydd. Det betyder att uppfinningar med låg uppfinningshöjd inte får ett skydd utanför den tekniska kravlydelsen. Det kan mycket väl vara så att en domstol anser att det aktuella patentet är en enkel konstruktionslösning.

II: Att argumentera för att särdraget är väsentligt för patenterbarheten är i detta fall svårt då det ju var rivtändernas höjd och inte skränkningen som var det nya och gav effekten som effektiviserar sågprocessen (vilket också anges i patentbeskrivningen)

III:

I den information som givits om Maskinas såg finns inget stöd för att argumentera att skilda problem löses, dvs att uppfinningen i patentet utformats med ett syfte som i grunden skiljer sig från utformningen i Maskinas såg.

Det finns dock en variant på ekvivalenstolkning där ekvivalens inte medges ifall intrångsföremålet utgör ett framsteg i förhållande till kravet, Stockholms tingsrätt T 7-552-95. Maskina bör därför undersöka om lösningen med parvis skränkta tänder medför ett sådant framsteg att en sådan argumentation kan föras, t.ex. genom bättre teknisk effekt.

IV: Skillnaden var alltför komplicerad, är en ytterligare argumentationslinje. Det vill säga om den parvisa skränkningen är en icke trivial utveckling av patentkravets lösning. Även detta förefaller med nuvarande information om anledningen till Maskinas lösning var svår – det förefaller som den senare är gjord främst som en design-around från VPs patent.

V: Konflikt med teknikens ståndpunkt. Eftersom det var höjden på sågbladen som utgjorde det patenterbara i ansökan förefaller det inte möjligt att argumentera för att en ekvivalenstolkning av den ömsesidiga skränkningen skulle komma i konflikt med teknikens ståndpunkt och därmed innefatta känd teknik. Utifrån nuvarande kända prior art förefaller alltså inte detta vara ett hinder mot ekvivalens.

VI: Inskränkningar under ansökningsfasen: Även akten från PRV bör införskaffas och analyseras då vad VP sagt under ansökningsfasen också påverkar bedömningen, framförallt I fråga om begränsande av oklar term (NJA 2002 s. 660) samt (Stockholms tingsrätt T 7-664-96).

Utifrån nuvarande information är alltså den argumentation mot ekvivalens tolkning som framförs ovan gällande enkel konstruktionslösning och att Maskina eventuellt har någon fördel jämfört med sågen enligt patentkraven, mest lovande för Maskina. Det innebär emellertid ett betydande risktagande att fortsätta kommersialiseringen i förlitan på att en domstol inte kommer att konstatera ett intrång på dessa grunder. Sannolikt vore det en lämplig försiktighetsåtgärd att försöka få till stånd en licens.

Efter långa förhandlingar nås till slut en förlikning mellan Maskina AB och Verktygsproffsen. Maskina AB accepterar att betala viss royalty på sin försäljning av sågblad. Förlikningen mellan företagen utformas som ett licensavtal.

e) Lämna råd till Anders kring vad som kan vara en lämplig avtalsreglering i licensen mellan parterna i följande avseenden:

1. Upplåtelsen från Verktygsproffsen till Maskina AB (max 5 poäng)

SVARSINDIKATION: Maskina AB behöver en upplåtelse som gör det möjligt för att fortsätta att bedriva deras verksamhet i de länder där Verktygsproffsen (VP) har eller kommer att få patent. Det gäller att utreda detta och sedan omnämna samtliga viktiga patent i licensavtalet. Någon upplåtelse av know-how torde knappast behövas, eftersom Maskina redan har erfarenheter av tillverkningen. En exklusiv licens är knappast aktuell eftersom VP själva vill tillverka och sälja sin produkt. För Maskina AB kunde det vara lämpligt med en ensamlicens (sole license), som innebär att endast de och VP, men ingen annan, får använda den patentskyddade produkten. Vid utarbetande av licensavtalet bör potentiellt relevanta konkurrensbestämmelser beaktas (2:1-2:3§§ KL, samt EUF 101-102). Avtalet kan lämpligtvis utformas så att det tydligt faller under gruppundantaget (EG förordn. 772/2004) för avtal om tekniköverföring. Då måste marknadsandelarna beaktas, och bl.a. uppdelning av kunder/sågköpare är förbjudet.

2. Rätten till eventuella tekniska förbättringar av sågen som Maskina AB gör under avtalstiden (max 5 poäng)

SVARSINDIKATION: Rätten till licenstagarens eventuella förbättringar kan regleras i en grant-backklausul. Om Maskina (M) planerar att själva utveckla produkten i framtiden så bör de vara försiktiga med att acceptera långtgående grant-backklausuler, eftersom de då riskerar att hamna i ett långvarigt beroendeförhållande till VP. Grant back av mindre förbättringar kan eventuellt accepteras. M kan även försöka få tillgång till förbättringar gjorda av VP genom en grant forward klausul. Konkurrensrättsligt är det problematiskt att överlåta till VP eller exklusivt licensiera till VP, sådan teknik som utvecklas av M och som går att använda på annat sätt än tillsammans med VP:s uppfinning. Kräver VP en sådan grant-backklausul, är den bara giltig om VP betalar skälig ersättning motsvarande ett marknadspris.

3. Verktygsproffsen är oroliga över att Maskina AB ska gå i konkurs under avtalstiden. Hur kan den risken hanteras i avtalet? (max 5 poäng)

SVARSINDIKATION: Man kan i licensavtalet som gäller enligt svenska avtalsrätt inkludera en klausul som ger licensgivaren rätt att häva avtalet om licenstagaren gör konkurs eller visar tecken på obestånd. Licensgivaren bör då vara vaksam på tecken på obestånd (tex betalningssvårigheter) hos licenstagaren för att hinna att häva avtalet och därmed att undvika att licensen tas i anspråk av ett konkursbo. Ipso facto-klausul (automatisk hävning vid konkurs) är sannolikt ogiltig i Sverige. Även en klausul som ger rätt att häva med hänvisning till en inträffad konkurs är sannolikt ogiltig, eftersom konkursboets rätt att inträda är tvingande; hävningen måste ha skett dessförinnan. En annan sak är om konkursförvaltaren kan sälja vidare licensen; det är oftast tveksamt.

Sedan den första royaltyn förfallit till betalning visar det sig att parterna har olika uppfattning om avtalets innehåll. *Maskina AB* väcker talan mot *VerktygsProffsen AB* angående beräkningen av royaltyns storlek. *Maskina AB* gör i målet gällande att vissa uppgifter som *VerktygsProffsen AB* lämnat om sina affärsförhållanden är av betydelse för beräkningen, bl.a. vilken royalty som bolaget tillämpar i licensavtal med vissa andra företag. *Maskina AB* överväger nu att återropa vittnesförhör med motpartens ombud och dennes assistent samt förhör under sanningsförsäkran med en ställföreträdare för *VerktygsProffsen AB* angående det möte där förlikningsavtalet slutligen träffades.

f) Gör en bedömning av om den information som *VerktygsProffsen AB*:s ombud och dennes assistent har tillgång till angående *VerktygsProffsen AB*:s affärsförhållanden omfattas av tystnadsplikt, om de är skyldiga att avlägga vittnesmål och om de i så fall måste svara på de frågor som rör bolagets affärsförhållanden. Gör också en bedömning av om *VerktygsProffsen AB*:s ställföreträdare måste låta sig höra under sanningsförsäkran och i så fall om denne är skyldig att svara på frågor om bolagets affärsförhållanden. Motivera och ange lagrum (max 15 poäng).

SVAR: 1. Omfattas den information som *VerktygsProffsen AB*:s ombud och dennes assistent har tillgång till angående *VerktygsProffsen AB*:s affärsförhållanden av tystnadsplikt?[5]

Tystnadsplikt kan vara föreskriven i lag eller annan författning, men kan också följa av avtal. Advokater har tystnadsplikt med avseende på sådant som de får de får känne-dom om i sin yrkesutövning ”när god advokatverksamhet kräver det” (8 kap. 4 § 1 st. RB). Auktoriserade patentombud har på liknande sätt tystnadsplikt med avseende på sådant som de fått kännedom om i sin yrkesutövning (6 § 1 st. lagen om auktorisation av patentombud). Och auktoriserade patent-ombud har en skyldighet att se till att deras biträden iakttar motsvarande tystnadsplikt (6 § 2 st. samma lag). Ombud i övrigt kan, liksom andra personer, ha en tystnadsplikt med avseende på företags-hemligheter (1 och 2 §§ lagen om företagshemligheter). Tystnadsplikt kan också följa av t.ex. ett anställ-nings-avtal, ett sam-arbets-avtal eller ett uppdragsavtal och avse bl.a. företags-hemligheter, såsom affärs- eller driftförhållanden (1 § lagen om företags-hemligheter).

Är VerktygsProffsen AB:s ombud advokat har han/hon tystnadsplikt med avseende på sådant som denne/denna får kännedom om i sin yrkesutövning ”när god advokatverksamhet kräver det” (8 kap. 4 § 1 st. RB) [0,5]. Är ombudet auktoriserat patentombud har han/hon på liknande sätt tystnadsplikt [1,0] med avseende på [allt] sådant som de fått kännedom om i sin yrkesutövning, inbegripet sådant som rör patenträttsliga angelägenheter (6 § 1 st. lagen om auktorisation av patentombud) [2,0]. Och patentombudet skall se till att ombudets biträde iakttar motsvarande tystnadsplikt (6 § 2 st. lagen om auktorisation av patentombud) [1,0]. Är ombudet rättegångsombud av annat slag kan han/hon ha tystnadsplikt för sådant som rör affärsförhållanden, eftersom det utgör företagshemligheter (1 § lagen om företags-hemligheter) [0,5].

2. Är VerktygsProffsen AB:s ombud och dennes assistent skyldiga att avlägga vittnesmål och måste de, i så fall, måste svara på frågor som rör bolagets affärsförhållanden? [7]

Det är en allmän medborgerlig skyldighet att avlägga vittnesmål inför domstol (36 kap. 1 § samt 7, 20 och 21 §§ RB). Men det finns inskränkningar i vittnesplikten, bl.a. med hänsyn till den tystnadsplikt som gäller för vissa yrkeskategorier (36 kap 5 § RB). Personer som hör till dessa kategorier är visserligen skyldiga att avlägga vittnesmål, men de får i princip inte höras eller utfrågas om sådant som tystnadsplikten syftar till att skydda (det råder s.k. frågeförbud). Advokater och auktoriserade patentombud hör till denna kategori, liksom bl.a. andra som uppträder som rättegångsombud. Advokater och deras biträden får inte höras om sådant som har anförtrotts dem i deras yrkesutövning (36 kap. 5 § 2 st. RB). Och auktoriserade patentombud och deras biträden får inte höras om patenträttsliga angelägenheter som anförtrotts dem i deras yrkesutövning (36 kap. 5 § 2 st. RB). Med patenträttsliga angelägenheter avses bl.a. förberedelser och uppträdande inför domstol i patenträttsliga mål och ärenden (2 § 1 a-d lagen om auktorisation av patentombud). Rättegångsombud i övrigt får inte höras om vad som anförtrotts dem för uppdragets fullgörande. Det ankommer på rätten att ex officio se till att frågeförbudet upprätthålls. Frågeförbudet får åsidosättas endast om den till vars förmån tystnadsplikten gäller medger det eller om det är medgivet i lag (36 kap. 5 § 2 st. RB). Även om förhöret inte gäller uppgifter som träffas av frågeförbudet, är ett vittne inte skyldig att svara på frågor som innebär att han/hon röjer en uppgift som utgör företags-hemlighet (36 kap. 6 § 2 st. RB). Om synnerliga skäl föreligger, kan dock rätten besluta att parten måste uttala sig också om uppgifter av detta slag (36 kap. 6 § 3 st. RB). I sådana fall kan förhöret hållas inom stängda dörrar (5 kap. 1 § 2 st. RB och 36 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen).

Oavsett till vilken kategori VerktygsProffsen AB:s ombud hör, är ombudet och dennes/dennas biträde skyldiga att avlägga vittnesmål, eftersom de inte är parter (36 kap. 1 § RB) [1].

Är VerktygsProffsen AB:s ombud advokat får vare sig han/hon, eller biträdet, höras om ”något som i denna deras yrkesutövning anförtrotts dem eller som de i samband därmed erfarit” (36 kap. 5 § 2 st. RB) [0,5]. Frågeförbudet gäller alltså med avseende på uppgifter i alla slags uppdrag och bl.a. uppgifter om affärsförhållanden.

Är bolagets ombud auktoriserat patentombud är frågeförbudet begränsad till uppgifter i patenträttsliga angelägenheter (36 kap. 5 § 2 st. RB och 2 § 1 lagen om auktorisation av patentombud) [1,0]. Med patenträttsliga angelägenheter avses bl.a. förberedelser och uppträdande inför domstol i patenträttsliga mål och ärenden (2 § 1 lagen om auktorisation

av patentombud), men inte affärsförhållanden [1,0]. En förutsättning för att uppgifter om VerktogsProffsen AB:s affärsförhållanden i detta fall skall anses utgöra en patenträttslig angelägenhet torde vara att de kan anses ha lämnats i förberedelse av ett patenträttsligt mål. Frågeförbudet gäller inte om VerktogsProffsen AB medger det (36 kap. 5 § 2 st. RB) [1,0]. Även om uppgifterna inte kan anses ha lämnats i en patenträttslig angelägenhet, och därmed faller utanför frågeförbudet, är en utgångspunkt att de utgör företagshemligheter som ett vittne inte behöver yttra sig om (36 kap. 6 § 2 st. RB) [1,0]. Om synnerliga skäl föreligger, kan dock rätten besluta att parten måste uttala sig också om dessa uppgifter (36 kap. 6 § 3 st. RB) [1,0].

Är ombudet rättegångsombud av annat slag råder frågeförbud mot denne, liksom mot dennes assistent med avseende på uppgifter som anförtrotts dem med avseende på en pågående eller kommande rättegång (36 kap. 5 § 3 st.) [0,5]. Även om uppgifterna inte lämnats med avseende på en pågående eller kommande rättegång, och därmed faller utanför frågeförbudet, utgör de företagshemligheter som ett vittne inte behöver yttra sig om (36 kap. 6 § 2 st. RB).

3. Måste VerktogsProffsen AB:s ställföreträdare låta sig höra under sanningsförsäkran och, i så fall, är denne skyldig att svara på frågor om bolagets affärsförhållanden?[3]

Förhör med part och ställföreträdare för part kan vid allmän domstol hållas såväl utan sanningsförsäkran (förhör i bevissyfte) som under sanningsförsäkran (37 kap. 1 och 2 §§ RB). En part kan också begära förhör med både sig själv och med motparten under sanningsförsäkran. I PBR kan part och ställföreträdare för part enligt fast praxis höras i bevissyfte, men inte under sanningsförsäkran. Bestämmelserna om vittnesförhör gäller i stor utsträckning också för partsförhör (37 kap 3 § RB). En part är t.ex. inte skyldig att svara på frågor som innebär att han/hon röjer en uppgift som omfattas av företagshemlighet (37 kap. 3 § 2 st. jämfört med 36 kap. 6 § 2 st. RB). Om synnerliga skäl föreligger kan dock rätten besluta att parten måste uttala sig också om uppgifter av detta slag (37 kap. 3 § 2 st. och 36 kap. 6 § 3 st. RB). I sådana fall kan förhöret hållas inom stängda dörrar (5 kap. 1 § 2 st. RB och 36 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen). – En part som vägrar att avlägga försäkran eller att besvara en fråga träffas dock inte av någon direkt sanktion (37 kap. 3 § jämförd med 36 kap. 21 § RB é contrario). Att en part vägrar besvara en fråga kan dock vägas in vid värderingen av hans/hennes utsaga (35 kap. 4 § RB).

En tvist om innehållet i ett licensavtal prövas av tingsrätt enligt reglerna för dispositiva tvistemål. Maskina AB kan vid tingsrätt återropa förhör med VerktogsProffsen AB:s ställföreträdare och de är i princip skyldiga att låta sig höra under sanningsförsäkran (37 kap. 2 § RB) [1]. En utgångspunkt är att ställföreträdaren inte behöver skyldig att svara på de frågor som rör bolagets affärsförhållanden, eftersom de utgör företagshemligheter (37 kap. 3 § 2 st. jämförd med 36 kap. 6 § 2 st. RB) [1]. Men om synnerliga skäl föreligger kan rätten besluta att parten måste uttala sig också om uppgifter av detta slag (37 kap. 3 § 2 st. och 36 kap. 6 § 3 st. RB) [1].